

Emlékeztető

a Magyar Pedagógiai Társaság Szakképzési Kollégiuma által szervezett "Beszélgetések a szakképzésről" című programsorozat 2025.11.27-én megtartott rendezvényéről

„2020/2021-es tanévtől kezdődően a gazdaságfejlesztésre kidolgozott kormányzati dokumentumok célrendszerében megfogalmazott elvek szerint átalakult a szakképzés rendszere, új oktatási és intézményi struktúrában folytatódik a szakmai oktatás. Az új szabályozási rendszer nemcsak strukturális reformot, hanem a tartalomszabályozásban, módszertani megoldásokban is újat követelt”. Ez a megállapítás és ebből levezetett következmények indították útjára rendezvénysorozatunkat, Ugyanakkor a szakképzési rendszer ilyen radikális változások bevalását, eredményességét, működést generáló tapasztalatait vizsgálendő az irányító hatóság hatásvizsgálatát követően sor került a szakirányú oktatást befolyásoló, gazdasági élethez jobban igazodó szabályozás pontosítására, módosítására. A 2023. július 1-jei hatállyal a tapasztalatoknak megfelelően módosított, a „gyakorlat elvárásaihoz” jobban igazított, az eddigi szabályozás gyakorlatából levezetett következmények elemzése, vizsgálata után kialakított „finomhangolt” rendszer szerint folyik a szakmai oktatás és a szakmai képzés.

A szakmapolitikai fejlesztési stratégia elfogadásával és ennek alapján a szakképzés szabályozásának új alapokra állításával a rendszer egyik legfontosabb meghatározó eleme a köznevelés rendszerétől elkülönült, önállóan működő, (és legfontosabb jellemzőként definiált) a gazdasági változásokhoz jobban igazodni tudó, rugalmasabb szakképzési rendszer.

A 2025. november 27-én megtartott szakmai programunk témáját a fenti megállapítás „gazdasági változásokhoz jobban igazodni tudó, rugalmasabb szakképzési rendszer” megállapítás indukálta, ahol a szakképzési statisztikák alkalmazásának kérdéseivel foglalkoztunk

„Statisztikai elemzések a szakképzés-fejlesztés folyamatában” címmel.

A beszélgetés moderátora **Benedek András**, a MPT- Szakképzési Kollégiumának elnöke.

Előadást tartott:

Hörich Balázs, főosztályvezető, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal, Felnőttképzési és Elemzési Főosztály

Előadásának címe: Tanulói életút-kutatás a szakképzésben

Zachár László, ny. főiskolai tanár, professor emeritus Milton Friedman Egyetem

Előadásának címe: Az iskolai végzettség és a munkaerőpiaci aktivitás alakulása az elmúlt másfél évtizedben

Hörich Balázs főosztályvezető Úr először a jogszabály által az NSZFH-hoz delegált feladat szerint működtetett Szakképzési Pályakövetési Rendszer alapfeladatai között definiált kutatási program egyik ma még nem lezárult kutatását ismertette valamint a számadatokból már most interpretálható következtetéseket osztotta meg velünk.

Elmondta, hogy a pályakövetési rendszer eredményeinek elsődleges felhasználói a döntéshozók, a munkaerőpiac lesznek, de a fenntartók, a szakképzést folytató intézmények

profilkialakítására, képzők képzési kínálatának tervezésére, a tanulók pályaválasztási döntésének munkaerőpiaci szempontú megalapozását is befolyásolhatja, valamint ágazati, szakmai, intézményi és regionális szintű képzéstervezés, képzéértékelés támogatását is szolgálnia kell. A működtetendő Rendszer legfontosabb céljaként a tipikus és atipikus tanulói életutak, életút-csoportok feltérképezését említette. El kell érni, hogy közvetve a lokális szakképzéstervezésben a pedagógiai, képzési programok nyomonkövetésére, szakmaspecifikus alkalmazására is fel lehessen használni azt.

Az előadásának további részében az adatok elemzését és (saját szempontú) interpretációját adta. További elemzés lehetőségét az emlékeztetőben az ehhez csatolt, az előadó által továbbítható prezentációs anyag olvasóira bizzuk.

Második előadónk **Zachár László** Tanár Úr egy korábbi (az Opus et Educatio 8.évf. 2. számában publikált <https://journals.bme.hu/oe/index>) „A népesség munkaerőpiaci aktivitásának jellemzői” címmel megjelent, a 2001 és 2019 közötti évekre vonatkozó kutatásának folytatásaként lezajlott vizsgálatban a 2009 és 2024 között a foglalkoztatásban végbement fordulatok bemutatását vállalta fel. Kutatási beszámolójában érzékeltette az oktatás-képzés meghatározó szerepét, ugyanakkor a képzetlenséggel együtt járó fokozódó kockázatokat is, a statisztikai összefüggésekkel alátámasztva.

A vizsgálat célját

- ✚ az elmúlt 15 év adatai alapján, a 15-74 éves korú hazai népesség **iskolai végzettségének/szakmai képzettségének** alakulásának
- ✚ a 15-74 éves korú népesség **munkaerőpiaci státusának** alakulásának a népesség iskolai/szakmai végzettségének függvényében,
- ✚ a **felntt képzés szerepének** az iskolai/szakmai végzettség megszerzésében

vizsgálatát fogalmazta meg.

A továbbiakban a vizsgálati adatok elemzése majd interpretációja alapján levont összefüggések megfogalmazását adta közre.

A statisztikai adatok és az azokból **a kutató által levont** következtetéseket a mellékelten közreadott prezentáció részletesen tartalmazza, így azok leírására itt nem vállalkozunk, lehetőséget adva ennek a témának a tárgyalásánál is az olvasói adatelemzésre. (A kutatás anyaga az OPUS et Educatio elektronikus folyóirat következő számában jelenik meg!).

A népesség végzettségre vonatkozó vizsgálati eredményeinek és a munkaerőpiaci státusának alakulására vonatkozó eredmények elsődleges elemzésével a kutató kedvező és nem kedvező, vagy nem elégséges változásokat fogalmazta meg, melyből szubjektív módon kiemelem:

1. a szakképzetlen népességen belül az érettségizett népességcsoport jelentős növekedése figyelhető meg,
2. kedvező, hogy a szakmai képzettséggel rendelkező népességcsoportok gazdasági aktivitása és foglalkoztatási rátája jelentősen magasabb,
3. az érettségivel rendelkező szakképzettség nélküli népesség számának/arányának csökkenése a jellemző,
4. az érettségivel rendelkező szakképzetlen népességcsoport foglalkoztatási rátája kedvezőtlen képet mutat (országos átlag alatti!).

Kiemelendő, elgondolkodtató, további beavatkozás kényszerét sürgeti az alábbi:

- a legnagyobb népességcsoport 34 %-a szakképzetlen,
- az általános iskolát végzetteket szakképzetleneknek lehet tekinteni .

Kérdések, vélemények:

- A tanulói életútvizsgálat statisztikai adatait torzítja az a tény, hogy a köznevelési törvény hatálya alatti szakmatanulás nem kerül(het) bele vizsgált populációba (KIR-STAT és KRÉTA),

- Hatósági képzésekkel kapcsolatos anomáliák-az ott szerzett „oklevelek” besorolása,
- Az NSZFH adatainak iskolák/Szakképzési Centrumok felé történő visszacsatolása biztosított-e,
- A 2017-es vizsgálat eredményeinek felhasználása, utánkövetéses kérdőíves vizsgálat sorsa,
- „Vállalati” képzés adatai.

Megjegyzés: a KSH adatgyűjtésében a gazdaságilag aktív népesség (15-74 éves), a munkavállalási korú (15-64 éves) népesség szerepel. A foglalkoztatott népesség kategóriát a 15-74 éves populációra méri. A 66-74 éves korú népesség foglalkoztatási adatainak adott szempontú elemzése hogyan befolyásolja a 15-74 éves populációra vonatkozó adatok interpretációját.

Emlékeztetőt készítette: Schindler Rózsa

2025.12.10.